

Sygn. akt V CSK 692/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku S. H. i H. H.

przy uczestnictwie P. S.A. z siedzibą
w K.

o ustanowienie służebności przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 czerwca 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców od postanowienia

Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 9 kwietnia 2014 r., sygn. akt II Ca 69/14,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) zasądza od wnioskodawców na rzecz uczestnika kwotę 120
(sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wnioskodawcy wniesli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj. art. 305¹ i 305² k.c., ale powołali się też na oczywistą zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z wydania zaskarżonego postanowienia z naruszeniem art. 305¹ i 305² k.c., art. 5 k.c., art. 175 prawa rzeczowego, art. 336 k.c., art. 245¹ k.c., art. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz art. 378 § 1 w zw. z art. 382 i art. 13 § 2 k.p.c.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa potrzeba wykładni przepisów prawnych występuje, jeżeli co do konkretnego przepisu prawnego brak jednolitej lub utrwalonej judykatury, zwłaszcza judykatury Sądu Najwyższego albo też przyjęta i dominująca wykładnia jest oczywiście błędna lub kontrowersyjna. Powołujący się na tę przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wykazać, że przepis budzący poważne wątpliwości nie doczekał się wyjaśnienia i powinien zostać zinterpretowany przez Sąd Najwyższy względnie przytoczyć argumentację przemawiającą za zmianą dotychczasowej wykładni.

Wszystkie przytoczone przez wnioskodawców przepisy były już po wielokroć wykładane przez Sąd Najwyższy i to w sposób względnie jednolity.

Służebność o treści odpowiadającej służebności przesylu polega na posadowieniu na cudzej nieruchomości urządzeń służących np. do przesyłania energii oraz na dostępie do nich, w celu zachowania ich w stanie technicznym zdatnym do takiego użytku. Tym uprawnieniom przedsiębiorcy odpowiada obowiązek właściciela powstrzymania się od działań, które mogłyby uniemożliwić wykonanie uprawnień o treści przytoczonej wyżej. Na treść tej służebności składa się zatem uprawnienie do żądania od właściciela nieruchomości, by powstrzymał się od pewnych form wykonywania własnego prawa do niej, w miejscu, przez które przebiegają urządzenia przesyłowe.

W uzasadnieniu postanowienia z 14 lutego 2013 r., II CSK 389/12 (nie publ.), Sąd Najwyższy przeanalizował orzecznictwo dotyczące wymagań stawianych urządzeniu, decydujących o możliwości uznania je za trwałe i widoczne w rozumieniu przepisów o zasiedzeniu służebności, a w motywach tego postanowienia przytoczył wcześniejsze swoje wypowiedzi, które wytyczyły przyjętą linię orzecniczą (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 6 lipca 2011 r., I CSK 157/11, BSN 2011, nr 11, s. 12, z 24 kwietnia 2002 r., V CKN 972/00, OSP 2003, nr 7-8, poz. 100).

Na bazie stanowiska zajętego przez Sąd Najwyższy w uchwale z 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02 (OSNC 2003, nr 11, poz. 142) w orzecznictwie wypracowana została teza, że skoro przed 3 sierpnia 2008 r. możliwe było umowne nabycie służebności o treści odpowiadającej służebności przesylu, to dopuszczalne było także jej nabycie w drodze zasiedzenia na podstawie art. 292 k.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 września 2006 r., II CSK 112/06, Mon. Prawn. 2006, nr 19, s. 1016; z 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08, nie publ.; z 5 czerwca 2009 r., I CSK 392/08, nie publ.; z 4 października 2006 r., II CSK 119/06, Mon. Prawn. 2006, nr 21, s. 1128).

Z czasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego doszedł do głosu pogląd, że możliwe jest nabycie przez zasiedzenie przed 3 sierpnia 2008 r. służebności o treści odpowiadającej służebności przesylu, ustanawianej nie na rzecz

każdoczesnego właściciela nieruchomości władnącej, bo tej w ogóle nie ma potrzeby identyfikować, ale bezpośrednio na rzecz Skarbu Państwa (do 1 lutego 1989 r.) albo przedsiębiorcy przesyłowego (od 1 lutego 1989 r.). Takie stanowisko zostało wyrażone w uchwałach Sądu Najwyższego z 7 października 2008 r., III CZP 89/08, BSN 2008, nr 10, s. 7; z 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13, BSN 2013, nr 6, s. 5; z 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139; w wyroku Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08, nie publ., w postanowieniach Sądu Najwyższego: z 22 lipca 2010 r., I CSK 606/09, nie publ.; z 14 listopada 2012 r., II CSK 120/12, nie publ.; z 6 lutego 2013 r., V CSK 129/12, nie publ.; z 14 czerwca 2013 r., 321/12, nie publ.), a konstrukcja tej służebności została szerzej objaśniona w uzasadnieniu postanowienia z 16 stycznia 2013 r., II CSK 289/12 (nie publ.).

O braku podstaw do regulowania tytułu prawnego przedsiębiorcy przesyłowego do korzystania z cudzego gruntu, na którym posadowił urządzenia przesyłowe przez ustanowienie na jego rzecz służebności przesyłu na podstawie art. 305¹-305⁴ k.c., w sytuacji gdy jeszcze przed wprowadzeniem do systemu prawnego z dniem 3 sierpnia 2008 r. tej służebności uzyskał on tytuł do korzystania z nieruchomości na potrzeby posadowienia na niej urządzeń przesyłowych, Sąd Najwyższy wypowiedział się ostatecznie najszerzej w uchwale składu siedmiu sędziów z 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13 (OSNC 2014, nr 7-8, poz. 68).

W zakresie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako jej podstawy przyjęcia do rozpoznania należy wskazać, że skonfrontowanie uzasadnienia postanowienia z uzasadnieniem wniosku skarżących nie pozawala stwierdzić, żeby skarga była oczywiście uzasadniona, a więc już na pierwszy rzut oka i bez potrzeby przeprowadzania bardziej złożonych rozumowań (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2011 r., IV CSK 485/10, nie publ. oraz z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 520 § 2, art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz na podstawie § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców

prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490), orzeczono jak w postanowieniu.